

Številka: 00104-374/2017/6

Datum: 10. 8. 2017

Odgovor na poslansko vprašanje Jožeta Tanka v zvezi z bitko pri Jelenovem žlebu

Vlada Republike Slovenije podaja odgovor na pisno poslansko vprašanje Jožeta Tanka v zvezi z bitko pri Jelenovem žlebu.

Vlada Republike Slovenije na 1., 2., 4. in 5. vprašanje ne more odgovoriti, ker ni pristojna za področje zgodovinskih raziskav. Navedena vprašanja, od števila padlih do oborožitve vojaških enot med drugo svetovno vojno, sodijo na področje zgodovinskih raziskav. Raziskave zgodovine 20. stoletja izvajajo raziskovalne institucije, med njimi Inštitut za novejšo zgodovino (od leta 1959) in Študijski center za narodno spravo (od leta 2008). Vlada Republike Slovenije želenih podatkov nima niti ni pristojna za raziskave zgodovine 20. stoletja.

V zvezi s 3. vprašanjem pa Vlada Republike Slovenije pojasnjuje, da na območju Jelenovega žleba ni vojnega grobišča padlih borcev NOB, postavljeno je le spominsko obeležje. Iz evidence prikritih grobišč Republike Slovenije pa je razvidno, da se na območju Jelenovega žleba nahaja prikrito grobišče, kjer naj bi bili tudi posmrtni ostanki nekaterih italijanskih vojakov. Vendar podrobnejše zgodovinske raziskave in raziskave na terenu še niso bile opravljene.

Vlada Republike Slovenije pojasnjuje, da je Ministrstvo za kulturo dodatno zaprosilo za informacije o arhivskem gradivu Arhiv Republike Slovenije. Njihovi strokovnjaki so po krajši raziskavi sporočili, da imajo v njihovem arhivu in v drugih arhivih različne podatke o dogajanju v Jelenovem žlebu 26. marca 1943 in v obdobju pred in po tej bitki. Vlada Republike Slovenije iz poročila Arhiva Republike Slovenije povzema:

»Arhiv RS hrani v okviru Sektorja za varstvo arhivskega gradiva posebnih arhivov številne arhivske fonde in zbirke, ki govorijo o bitki v Jelenovem Žlebu, ki je potekala 26. marca 1943 med partizanskimi in italijanskimi enotami. Kot je znano, se podatki v zvezi z bitko pri Jelenovem Žlebu med seboj razlikujejo. Pri vrednotenju teh podatkov je treba upoštevati čas nastanka vira (ali je dokument nastal sočasno oziroma neposredno po dogodku – na primer vojaška in druga poročila, dnevniški zapisi itd., ali pa pozneje – na primer spominski zapisi). Poleg tega je treba upoštevati tudi avtorja vira. Dokument je namreč lahko zapisal neposredni udeleženec dogodka ali pa je nastal na osnovi pripovedovanja drugih oseb (zapisi pričevanj, obveščevalna poročila ipd.). Zaradi vsega tega razpoložljivih podatkov ni mogoče ustrezno oceniti brez kritične, znanstvene analize virov. Zato bi se bilo treba za pridobitev takšnih ocen obrniti na znanstveno-raziskovalne ustanove s področja zgodovine, obramboslovja, viktimologije ipd., ki bi dogodke umestile v širši (historični) kontekst.«

V Arhivu Republike Slovenije so raziskovalcem na razpolago:

FONDI PARTIZANSKE PROVENIENCE

SI AS 1845, BRIGADE PETNAJSTE DIVIZIJE
Arhivska škatla 1 (189), Mapa II, Razno.

SI AS 1845, BRIGADE PETNAJSTE DIVIZIJE
Arhivska škatla 3 (189a).

SI AS 1851, GLAVNI ŠTAB NARODNOOSVOBODILNE VOJSKE IN PARTIZANSKIH
ODREDOV SLOVENIJE;
SI AS 1851/180, arhivska škatla 8.

SI AS 1847, BRIGADE ŠTIRINAJSTE DIVIZIJE;
SI AS 1847/I/024, arhivska škatla 1;
SI AS 1847/I/025, arhivska škatla 1.

SI AS 1887, ZBIRKA NARODNOOSVOBODILNEGA TISKA;
SI AS 1887/I/513, Boj v Jelenovem žlebu;
SI AS 1887/I/514, Boj v Jelenovem žlebu;
SI AS 1887/I/515, Boj v Jelenovem žlebu.

FONDI ITALIJANSKE PROVENIENCE

SI AS 1776, POVELJSTVO 153. PEHOTNE DIVIZIJE MACCERATA;
SI AS 1775, POVELJSTVO 11. ARMADNEGA ZBORA, fascikel 680 a, mapa 1, popisna enota
28;
SI AS 1775, fascikel 680 a, mapa 1, popisna enota e. 32;
SI AS 1775, fascikel 680 a, mapa 2, popisna enota 40.

GRADIVO PROTIKOMUNISTIČNEGA TABORA

SI AS 1912, ŠEF POKRAJINSKE UPRAVE V LJUBLJANI, INFORMACIJSKI ODDELEK
(1944–1945), Fascikel 110b, dok. št. 60372.

GRADIVO O PREKOPU PADLIH BORCEV

SI AS 281, FEDERALNI ODBOR ZA ORGANIZACIJO PRENOSA PADLIH BORCEV ZA
SLOVENIJO.

DRUGI ARHIVSKI FONDI

Arhiv Republike Slovenije je preveril tudi popise in gradivo nekaterih drugih fondov, vendar
podatkov o bitki pri Jelenovem Žlebu tam niso našli:

- SI AS 2044, Zbirka gradiva italijanskih okupacijskih oblasti šk. 3, p. e. 94, Poročili 14.
bataljona italijanskih kraljevih karabinjerjev o stanju v Jelenovem Žlebu sta iz obdobja pred
spopadom 26. 3. 1943, natančneje iz začetka marca 1943;
- SI AS 1842, Zbirka gradiva raznih enot italijanske vojske;
- SI AS 1773, Poveljstvo 14. pehotne divizije Isonzo, fasc. 768;
- SI AS 1776, Poveljstvo 153. pehotne divizije Macerata;
- SI AS 1777, Poveljstvo 22. pehotne divizije Cacciatori delle Alpi;
- SI AS 1895, Prostovoljna protikomunistična milica;
- SI AS 1831, Občina Ribnica.

OBJAVE ZNANIH VIROV

Strokovnjaki Arhiva Republike Slovenije opozarjajo, da del originalnih dokumentov o bitki pri
Jelenovem Žlebu hrani Vojaški arhiv Ministrstva za obrambo Republike Srbije v Beogradu,

vendar so ti objavljeni v Zborniku dokumenata i podataka o narodnoosvobodilačkom ratu Jugoslovenskih naroda, zvezek VI, knjiga 5, Vojnogodovinski inštitut Jugoslovenske narodne armije, Beograd 1956. Gre za dokumente številka 86, 103, 192-200 in 202. Ti dokumenti ne obravnavajo le spopada pri Jelenovem Žlebu, temveč italijanske vojaške načrte in operacije italijanske vojske na njegovem širšem območju tudi v dneh pred 26. 3. 1943.

Dokumenti št. 86, 102, 103, 192, 193 in 198 so v originalu ali v prepisu ohranjeni tudi v Arhivu Republike Slovenije, druge dokumente pa hrani omenjeni Vojni arhiv v Beogradu.